

KOMENTAR

Axel Arlt

Měritko plaći runje tak za Serbski zakon

Hdyž nastupi čerwjeno-čerwjene braniborske knježerstwo lěta 2009 swoje zastojnstwo, njebě jenož tamniša Serbska rada optimistiska, zo budu nětko kmańše wuměnjenja za dawno wotpohladane nowelěrowanje Serbskeho zakonja. Byrnjež za čas swojeho schwaljenja 1994 snano najdomněnši zakon swojeho razu w Němskej byl, dopokaza wšědne žiwjenje trěbnosć přiměrjenja jeho wobsohow. Tež formulacija w koalicijskim zrěčenju mjez SPD a Lěwicu „Koalicyja steji za integratiwnu mjeńšinowu politiku, kotraž wobhladuje kulturu a rěče etniskich mjeńšin kaž regionalne rěče jako wobohacenje w zhromadnym žiwjenju ludźi w našim kraju a po wšěm swěće.“ signalizowaše wotewěrjenosć za nowelěrowanje. Stejišćo braniborskeho knježerstwa k naćiskej nowemu Serbskeho zakonja je stróžbe. Wone njeprašo so za přičinami namjetowanych zakonskich změnow, ale sugerěruje zwopředka rezerwowanosć k bystornym prašenjam byća a traća Delnjoserbow. Zdobom spyta za wudospolnjeneho europskeho mjeńšinoweje prawa wurósćace nowe předmjety z pokazku na njezaplanowane kóšty wotwobarać. Skutkownu mjeńšinowu politiku nje-dóstanješ k nulowemu tarief. Rumocasnje njeje to politika, kotraž čini so po dobrozdachu statnje pokladnje. Přištušne ministerstwo njetrjeba so w swojim posudku hnydom do zakitowanskeje pozicije podać a spytat parlamentej ze zběhny-nym porstom rjeć, do kotroho směra měł so naćisć noweho Serbskeho zakonja wu-wiće. Wone mělo w swojim wobliwu za-možliwosće dokladnje přepytować, što je so čehodla tak stalo, kaž je so to stalo. Wšako su ministerialni jenož rědko zaru-ka wuspěšnje mjeńšinoweje politiky byli.

We wotrězku 1 „serbskeho“ § 25 Braniborskeje ustawy rěka: „Kraj, gmejnj a gmejnske zwjazki spěchuja zwopraw-dženje tohole prawa, wosebje kulturnu swojrozanosć a skutkowne politiske so-budźe serbskeho ludu.“ To je zawjazk wšěm w zjawnej službje. A slowa mi-nisterskeho prezidenta Platzecka na sto-činach Domowiny njěsu zabyte: „Tež Braniborska so k swojim winowatosćam jasnje wuznawa, a to nic, dokelž to dyrbi, ale dokelž to chce.“ Tele měritko plaći runje tak za nowy Serbski zakon.

Za Mariju-Madlenu Krawcec a Gizelu Haškec (ležo) zo so horca probowa faza započala. 16. nowembra změje kruch „Lysistrata“ młodžinskeho dźiwadla při NSLDž premjeru – a to wosebiteho ruz. Wšako zhladujemy lěta na 20lětnu wostabaće institucije, w kotrejž móže so hrajski dorost wuprowuwać.

Dyrbja zaso na poprawne město

Kulowske kopolaki přeměstnjene

Kulow (SN/JanW). Hakle kónc julija ze-sadźane kopolaki w Kulowje njěsu hižo na swojim městnje. Tónle fakt samo na sebi postara so wo spekulacije. Kulowske měšćanske zarjadnistwo pak změruje. Wosebite kamjenje njěsu pokradnjene a tež wonječesćil je ničo njeje. Na na-prašenjanje Serbskich Nowin zdělčilu, zo „dyrbjach kopolaki přeměstnić“. Při-čina za to su tuchwilne twarske naprawy za wutwar šěrokopasmoweje internetneje syće, kotraž žada sej tež wuruwanske dźěla na chódniku, hdžež bě Kólnski wu-mělc Gunter Demnig 26. julija pjěć kopo-lakow zasadził. Štóž pak chce sej je wobhladać, dyrbi za nimi pytać. Tuchwilu su blisko fasady w rózku při schodze dom-skeho zachoda připrawjene, hdžež skerje nikomu njenapadnu, čiba zo je pyta. Kaž bě z měšćanskeho zarjadnistwa

dale zhońić, je wotpohladane, kopolaki zaso na přerjotnym městnje wosrjedź chódnika zatwaric, „wšako maja tež swoju funkciju jako „kopolak“ spjelnic, zo so nimochodźacy statnje zaso na čezke časy a njeprawdu tehdyše doby do-pomnjeja a zo wone ludźi k rozmyslo-wanju pohnuwaja“, rěkaše z měšćan-skeho zarjadnistwa.

Kulowske kopolaki na Hózkowskej hasy čislo 30 dopominaja na něhdy tam bydlicu židowsku swoju Neufeld, ko-trž běchu nacionalsocialisća 1938 de-portowali a štyri lěta pozdžišo w kon-contraciskim lěhwje w Galiciskej zamor-dwali. Na nastork Kulowskich skaw-tow, kotřiž běchu so z temu „Žida w Kulowje“ zaběrali, zaměrnje material zběrali a k tomu tež wustajeńcu zho-to-wili, su kopolaki w Kulowje položili.

Mało pozitiwneho wotłosa z braniborskeho knježerstwa

„Stejišćo haći a njespěchuje“

Podstupim/Choćebuz (SN/at). Branibor-ske krajne knježerstwo widzi w naćisku noweho Serbskeho zakonja primarny problem přidatnje trěbnych financow. To wujewi so nazornje w 33strowskej přilože ke kabinetnej předložce. Tuta bu jako posudźowace hódnoćenje w za Serbow poslušnym ministerstwe za wědomosć, sledženje a kulturu zdžěłana. 22. oktobra je tónle wudospolnjacy dokument do zar-jadnistwa Podstupimskoho krajneho sejmja došo, wone je jón hnydom braniborskej Serbskej radze sprosředkował.

Po mjenjenju člena Serbskeje rady Mě-ta Nowaka su posudźowarjo w hódno-ćenju aktualne zasady mjeńšinoweje poli-tiki do prašenja stajili. Wón mjenuje w rozmołwje z našim wječornikom jako při-kład wuprajena nastupajo naložowanje delnjoserbsčiny na sudnistwje, kotrež pjěća traće jednanja podlěšuje. Lěwicar

a bjezfrakciski zapósłanc Braniborskeho krajneho sejmja dr. Gerd-Rüdiger Hoff-mann ze Zleho Komorowa zjima swoje hódnoćenje pozicije knježerstwa do slo-wow „stejišćo haći a njespěchuje“. Wón ma zacišć, zo pobrachuje krajnemu knje-žerstwu trěbna fachowa wěda. „Chibazo wone wě, što čini, a nočece polěšnje serbskeje politiky.“ Najwotwišnosć zdwa-wa so Hoffmannej w zswisku z wuwje-dženymi k noworjadowanju serbskeho sydłenskeho ruma, zo njeje knježerstwo „bytosć mjeńšinoweje politiky spóznało“.

Ctonojo Serbskeje rady dotal njewě-dža, kotru funkciju tale přiloha wopraw-dže ma. „Naše oficiale informacije bě-ču, zo je kabinet jenož krátke stejišćo 1,25 stow wobzamknyto. Dolha wersija je dodatk k tomu. Tuž je to za wujew-tohorunja oficijalny dokument“, rjekny Měto Nowak. (Dalena stronje 2)

Poslednje zarjadowanje 34. swjedženja serbskeje poezije

Literaturu w Semilach předstajili

Semily (SN/CoR). Na literarnohudźbnj serbski wječor je wčera měšćanska bi-blioteka w Semilach přeprosyla. Wutrob-nje witaše nawodnica Miroslawa Vrben-ska Benedikta Dyrlich, Tomasa Naw-ku, Milana Hrabala kaž tež Warnočansku spěwytworcu Janu Věbrowu na druhi wopyt Zwjazka serbskich wumělcow w no-wym domicilu biblioteki w centrumje ma-leho městaka w Čěskim raju. Přenje zeznawanje ze serbskej literatury a kul-turu mějach hižo w lěće 1998 a po přecu hosćicelow zahaji tež tónraz Tomasz Naw-ka wječork na dudach. Mjez jenož ma-lo zajimcami bě tež krajny rada Semilskoho wokrjesa, měšćanosta Jan Farský. Bě to oficiale poslednje zarjadowanje lětušeho 34. swjedženja serbskeje poezije.

„Serbja su sej swoju samostatnosć jako slowjanski lud kaž tež swoju rěč wobchowac móhli, a to tež dźakowno literaturje“, rjekny Miroslawa Vrben-ska při swojim krótkim předstajenju Serbow. Z Janom Radysersbom- Wjelu započestaj Dyrlich a Hrabal serbsce a čěsce čitać, a najpozdžišo po hódanckach a přislo-wach bě lód zlamany a atmosfera přiho-towana za načasnu literaturu. K tomu tež móčne, z akordeonem přewoźane spě-wanje Jany Věbroweje přinošowace, ko-trž jedyn spěw tež serbsce předstajili.

Tomasz Nawka čitaše basnje ze serb-sko-čěskeje zběrki „Ničo so njełiči“,

Benedikt Dyrlich ze swojeje nowostki „Tiger w noćnej košili“. Z tekstami čě-skeho přecela Serbow Josefom Suchým so wječork zakončić. Měšćanska bibli-oteka Semily móže so nětko wjeselić nad hromadku nowych serbsko-čěskich kni-how, kotrež su hosćo jón darili.

Nawodnica měšćanskeje biblioteki w čě-skich Semilach Miroslawa Vrben-ska witaše wčera wječor na literarno-hudźbnjserbski wječor. Foto: CoR

TELEGRAM

Dalsi termin trěbny

Malešecy. Mólčki formalny zmylk je za wčera připowědžene podpisanje zrě-čenja mjez gmejnomaj Malešecy a Hu-činu zadžěwalo. Prawniški dohlad Bud-yskeho krajnoradneho zarjada je zmylk hišće krótko do termina podpisanja na-dešoł a krótkodobnje termin wotprajić dyrbił. K 1. januarej chćetaj so gmejnje-jednocić. Swjatočny akt ma so po zesa-tenju nowehočasoweho plananachwatać.

Nětko tež serbsce w interneće

Slepó. Serbske towarstwo za kulturny turizm prezentuje so w interneće wot-nětka pod swojej internetnej adresu www.tourismus-sorben.com w hornjo-a delnjoserbskej rěči. Strony skicēja do-hlad do kulturneho herbstwa serbske-ho luda, informuja wo rěči, naložkach, tradicijach a rjemjesach, tworjacym wu-měłstwe a kulturno-turistiskich wosebi-tosćach w serbskim sydłenskim rumje.

Pučnik zaso w poskitku

Budyšin. Gramatika Helmuta Faski „Puč-nik po hornjoserbsčiny“ je w 2. pře-

hladnym nakładze w Ludowym nakład-nistwje Domowina wuša. Kniha je při-ručka za wuknjacych a wučacych. Wona podawa powučenje wo strukturje horn-joserbsčiny a jeje natwarje a chce při-nošować k pohłubšenju wědy wo rěči – wo zwukach a fonemach, morfemach, słowach, syntagmach a sadach.

Twarja dalsi velodrom

Rio de Janeiro. Po dołhim tam a sem je so olymiske město Rio de Janeiro za twar noweho velodroma za kolesowanske wu-bědžowanja 2016 rozsudžilo. Koleso-wanska čara, kotraž ma něhdže 51 milio-now eurow plaćić, dyrbi w olympiskim parku pola Barra da Tijuca w zapadze wulkoměsta nastać. „Hakle 2007 wote-wrjeny stary velodrom njewotpowěduje žadanjam za olymiske hry“, rjekny měšćanosta Eduardo Paes.

Martin Kind kritizuje fanow

Hannover. W dźěnsišim wudaću „Neue Presse“ kritizuje Martin Kind, předsyda 1. zwjazkowneho ligista Hannover 96, tež swojski přiwisik. Srjedu je we wobliwu pokalneje hry Hannover 96 – Dynamo k čězkim wukroćenjam fanow došlo. Kind rjekny: „Nic jenož Drježdžanscy, tež naši přiwisicy su zachadźeli. Tež wóni su praskotkali bjez wobnyslenja puščeli.“

Pola Šešowa polěpšija škit pře wulku wodu

Při Čornicy pola Šešowa přihotuje sobu-džělaćer Budysekeho twarskeho zawoda BauCom Hannes Werab z Měrkowa tele dny nowe twarňosć. W nadawku Kraj-neho zawěroweho zarjada Budyšin maja wón a jeho kolegojo tam staru dodžer-žanu za wěru, kotraž hrozy so sypnyć, zwot-torhać a nowu natwaric. Tak ma so w Še-

šowje škit pře wulku wodu polěpšić, štož je nuznje trjeba. Foće: SN/M. Bulank

POLICIJA

Kofej pokradnyli

W Rakecach su njeznaci wčera popołdnu wosrjedźdnja zeskladžišća kupnicy kofej pokradnyli. Při tym njewobjezowachu so na mjeńše mnóstwa za swojsku potre-bu, ale w zachu hnydom 34 družin kofeja w hódnoće něhdže 2 000 eurow sobu.

Tohorunja we Wojerecach mějach paduši kofej we wizerje. Tam su sej we wulkokupnicy na Curiejewej hižo tójšto kilogramow bunkow w hódnoće něhdže 900 eurow na skladžišćowu ram-pu za wottransportowanje stajili. Jako pak tole předawarka widžeše, njeznaci čeknychu. Nětko jich policija pyta.

W Malešecach je so wčera dopołdnja zawinowar njezboža z procha měł. To bě wodžer nakładneho awta, kotryž zrazy z jězdźidlom na Přiwicšanskej do latarny, kotraž bu z fundamenta wutorhnjena.

WJEDRO

6 do 4 °C

9 do 11 °C

Bloomberg poruča Obama volić

Washington (dpa/SN/K). Wuslédk wólbrow prezidenta w USA je dospólnje njewšty. Cilej bližítaj zo prezident Barack Obama a jeho wužadár Mitt Romney bok po boku. Po naprašowanju „Washington Post“ zwěšći so wčera 48,56 dypkow za Obama a 48,49 dypkow za Romneja. Eksperta njewuzamkuja, zo móhli ličby wo bjedźelności, kiž so džensa wozewja, za hišće njerozsuđenych wolerjow posledni nastork za toho abo tamneho kandidata być. Mjeztym je měšćanosta wot wichorischa Sandy čezko potrojbehenho New Yorka Michael Bloomberg Amerikanow namotwał, znowa Obama volić. Wopodstatnja to z tym, zo zasada so Obama skutkownje za skit klimy. Wichorisko je set dotal nimalo 100 mrtwych žadało. W New Yorku samym zahiny wjace hač 40 ludźi.

Polakanclerki wjersk energije dla

Berlin (dpa/SN/K). W zarjedze kanclerki su Angela Merkel (CDU) a ministerscy prezidenta krajow džensa wo změnje energije wuradźowali. Při tym je hłownje wo to šło, koordinować mjez jednotliwymi regionami projekty wutwara ekomiliny. Zwjazkowe knjezerstwo widzi w někotrých kónčinach nastawanje nadkapacitow a žada sej wot wotpowědných krajow, zo zredukuja swoje plany nastupajo wobnowjomne žórła miliny. Šef Zelených Jürgen Trittin kanclerce tohodla wumjetuje, zo chce jich wutwar „zaborzdić“. „Zwjazkowe knjezerstwo sadza dale na wuhlo, kraje chcedza pak milinu bjez CO₂ produkować“, wón rjekny. Dalša centralna tema wjerska je był wutwar milinowych syćow, štož chětro chromi a natwar milinowětrnikow w morju hači.

TO A TAMNE

Wopačna powěsć wo slédach rozbučadla na lěta, z kotrymž je něhdys polski prezident Lech Kaczyński wo žiwjenje přišo, nuzuje 53lětneho šefredaktora nowiny Rzeczpospolita džensa, so swojeho zastojnstwa wzdac. Tomasz Wróblewski bě so do toho za „přinošk polny zmyłkow“ zamolwól.

Najběšći psyčej rjowarjow pokazuja na němškich mšterstwach Dogdance swoje kmanosće. Tónle kónč tydenje wočakuja w Berlinskim Velodromje wjace hač polsta rejwacych šytrinohačow.

Wobstaje srjedźneje šule we Wodowych Hendrichech je dale njewuhladne. Sakske kultusowe ministerstwo noचे wozamknjenju měšćanskeje rady k rozrisanju konflikta sčchowac, šulu přichodnje w swojskej režiji nawjedowac.

Peter Čačko rozprawja za Serbske Nowiny z Bratislavy

Wodomjet překwapjenku skičić

W minjenym měsacu njeje w Słowakskej k znym wurdajnym politiskim aktiwitam dochadźalo. Spomnjenja hódne jeničce je, zo je lěwicywoy parlament nowy zakonik džěla schwalil. Bjez džywa tuž su w zjawnosći za to druhe podawki zajim zbudźili. Na přikład dopomnjenja na to, zo bu před 20lětami stare rečnišćo Dunaja pod Bratislawu zaračene a w Gabčíkowie wodna milinarnja natwarjena. Lěta 1977 bě so Madžarska z mjezstatnym zrěčenjom z ČSSR zawjazala, njedalko Ostrihoma (Esztergona) založić rečnu zawěru a z tym lóždam na tymle wotrězku Dunajaj njejož wěstu plawbu zaručić, ale zdobom dobywanje elektriskeje energije zmóžnić. Spočatk džewjěćdesatych lět wšak su so Madžarjow nadobo wohladali,

wulki projekt zhradnje dokončić. Tak je Słowakska sama dotwarila, z čimž škita nětko nahladne přestřenje před powodženjom a naprodukuje džesac procentow trěbneje miliny za kraj. W stolicy wotměwa so tuchwilu 48. lětnik mjezynarodneho festiwalu „Bratislavski hudźbny swjědžen“. Wo nim porěčeć je tohodla přisprawne, dokožl přewjeduje so po třoch lětach nimalo wšitke zarjadowanja zasow w zrekonstruowanych žurłach „Reduty“ a dokožl wuhotuja je združac načelne europske hudźbne čělesa. Mjenuju jeno Wienskich filharmonikarjow z dirigentom Danielom Gattiom, Čěsku filharmoniju z Jiřijom Bělohlawkom (wurdajnje a wustojnje zainterpretowa wona „Sinfonietta“ Leosa Janáčka),

Filharmonikarjow Hamburg, Academy of St. Martin in the Fields, English Chamber Orchestra z Londona a orchestra z Madrida a Budapesta. Naročnje wobnowjena wulka koncertna žurła spjelnja nanajlěpje estetiske a akustiske wočakowanja hudźbnikow kaž tež přisposucharjow.

Na kóncu bych chcył hišće mału kurioznošć podač: W centrumje Bratislavy stej spodobny wodomjet (nětčiši wšak je kopija originala z lěta 1900). Ma tři etaže – ze spódnejše móžeja psy a kóčki pić, ze srjedźneje turisća a z hornjeje ptački. Wjele lět pak připrawa njebě fungowala. Po mnohich nastorkach bu wona skónčnje wobnowjena. A přeni džeri je wodomjet město wody jako překwapjenje pivo a njealkoholiske napoje „poskicał“.

Na 12. beneficnym koncerće Zwjazka za skit džěči Chočebuz, wčera wječor w tamnišim Piccolo-džiwadle, wuhotowachu mjez druhim předewšěm džěci a mlódstni wšelakich wuměškich čělesow města spodobny kulturny program. Wunošk koncerta ma so za socialne naležnosće wužiwać. Towarstwo pak zasazuje so tež za politiske lobbydžěło za džěci a mlódstnych w delnjolužiskej metropolu.

Pjenjezy za chorownje

Berlin (dpa/SN). Chorobne kasy zhladuju lětsa na nadobytki we wysokosći wjacorych miliardow eurow. Němske chorownje žadaja sej tuž wjace pjenjez. Prezident Němskeje towaršnosće chorownjow (DKG) Alfred Dänzer piše zwjazkowej kanclerce Angeli Merkel (CDU) a zapóslancam zwjazkowego sejma: „Wuradźuje-li so w koalicioni wo wuziwanju nadobytkow, prosym naležnje wobkedźbować, zo maja so srědki wo sebjě a w přerjě měrje k polěpšenju medicinskeho zastaranja zasadźeć – předewšěm tam, hděž buchu zebraće.“

Čěkancy hižo njestawkuja

Berlin (dpa/SN). Protestowacy čěkancy před Braniborskimi wrotami w Berlinje su swoj hłodowy stawk zakončili. Přiwšěm chcedza tam hišće někotre dny wutrašć. To je rezultat wjacore hodžiny trajacych jednanjow ze zamolwitej za integraciju zwjazka Maria Böhmer. Ze swojej akcionju běchu sej čěkancy přistup k džělowym wikam a wotstronjenje zhradnomych přebýwanisčow kaž tež wostrojenje rezidencije winowatosće žadali. Tyle winowatosće woznamjenja, zo dyrba so požadarjo azyla w regionje zasydlič a tam wostac, kotryž jim připokazaja.

London měš so wuznać

Berlin (dpa/SN). Etatowy komisar Europskeje unije Janusz Lewandowski je sej w zwadze wo wudawkach EU jasne wuprajnja z Londona žadał. Tuchwilu so njehibace jednanja wo etače EU hroža na wetu Wulkeje Britaniskeje zwrěšćić. „Hra w EU mjenjuje so kompromis“, rjekny Lewandowski džensa dzienke Süddeutsche Zeitung. Komisija EU žada sej zwysjenje wudawkow za lěta 2014 do 2020 na nimalo 1 000 miliardow eurow. „Moje wuchadzišće je domjacy etat 2013 z přidačom inflaciskeho wurunanja“, rjekny Lewandowski.

LUŽICA

Prečiwo skučićelam

Drježdźany/Praha (dpa/SN/ch). Sakska a Čěska chcete ze zhradnje pytan-skej skupiny prečiwo kriminalisce podu němsko-čěskej hranicy postupować. Wona ma so předewšěm z kradnjenjom awtow a drogowymi deliktami zaběrac. Tole zdělištaj Sakski nutkowony minister Markus Ulbig (CDU) a jeho čěski kolega Jan Kubice wčera w Praze. „Prečiwo mjezprekročacej kriminalisce móže so skutkownje tež jenož mjezprekročajo postupować“, rjekny Ulbig. 2011 zwisowaše nimalo položaj wšitkich sakskich drogowych deliktow z wikuwanjom a pašowanjom drogi Chrystal.

Meni za zymsku kuchnju

Pančicy-Kukow (SN/ch). W zymje stej zaso zymska zelenina a zymske korjeniny kaž tež aroby na jědnym planje. Ze žiwjenski a zelowy centrum Křesćansko-socialneho kublanskeho skutka (CSB) w klóštre Marijinej hwězdze w Pančicy-Kukowie přepróšuje tuž srjedu, 14. nowembra, w 19 hod., na zarjadowanje „Clever a kreatiwne warič“. Zajimcy dostanu tam wotpowědne ideje za recepty a warja zhradnje slódný třišchodzenkowy meni za štyri wosoby, kiž hodzi so tež doma bjez problemow prihotowac. Zajimcy njech so přizjewaja pola CSB. Wobdželenje plači pjeć eurow.

Parkowanske wupokazy

Budyšin (SN/ch). Wot 26. nowembra smědza so w Budyšim měšćanskim zarjadnistwje nowe wobydlerke parkowanske wupokazy za 2013 skazač. Woprawnjeni su wobydlerjo, kiž maja we wotpowědných parkowanskich wobuhkach woseby stajnje hlowne bydlenje a kiž su mějčeljo abo stajni wužiwarjo jězdźi-čla. Jeli wobydler jedne na swoju wosobu njezapłacane jězdźidło wužiwa, dyrbi wón swoju jězbnu dowolnosć a aktualnu dowolnosć wosobedźerje awta wo trajnym wužiwanju předpokožić. Wobydlerka parkowanska karta 2013 plači 20 eurow a so po zaplačenju hnydom přepoda.

Zhradna konferenca

Chočebuz (SN/ch). W Chočebuskim Piccolo-džiwadle wotměje so přichodnu srjedu přerjaj zhradna konferenca Lokalnych akciskich planow (LAP) města Chočebuz a wokřesa Sprjajnja-Nysta. Tema je staw předsadźanja zwjazkowego programa a položenje w spěchowanskej kónčinje. Přepřešeni su zastupjerjo komunálneje, krajnjeje a zwjazkoweje politiki kaž tež člonjo přewodčacych wuběrkow, nošerjo projektow, zastupjerjo hospodarstwa, šulerjo a syćowcy partnerow. Zdobom ma so kooperaciske zrěčenje LAP z wikowanskej, industrijneje a rjemjeslniskeje komoru podpisač.

SERBSKE NOWINY

Wudawaja so w Domowina-Verlag GmbH Ludowym nakładnistwje Domowina.

Jednačka: Marka Maćijowa

Spěchowanje wot Založby za serbski lud, kotraž dźěl stawa lěnje přiražki Zwjazka Swobodneho stata Sakskeje a Kraja Braniborskeje.

Šefredaktor: Janek Wosćer 577 232/33
Namištnik šefredaktora: Axel Arlt 577 238

Zamolwaj redaktoraj w zmysle nowinarskeho zakonja: J. Wosćer: kulturna, lokalni, sport, fota a přihlubi; A. Arlt: politika, hospodarstwo, cyrkwniske naležnosće, dopisy a wosebite přihlubi

Adresa redakcije a nakładnistwa:
Sukelnska 27, 02625 Budyšin
Adresse der Redaktion und des Verlages:
Tuchmacherstraße 27, 02625 Bautzen

Zamolw. za rozšěrjenje: Manja Bujnowska 577 262
Předaj nawěškow: Lucija Rubinowa 577 220
Čiše: Luisitzer Druckhaus GmbH, Lužicka čišćernja, Hornčerska 35, 02625 Budyšin
Postvertriebsnummer: 2B 2560 B

SERBSKE NOWINY wuchadźeja pjeć krát wot tydźen. - W padźe wjacych mocy abo džěloweho boja njewobstej žadanje dodawanje abo zarzanja. - Za nawěški plači placiznowa lišćina č. 11 z 01. 10. 2007. - Za njezapłacane manuskripty njerukujemy. Zwonka redakciskeho časa dokočeje nas pzez telefonowy wotmožaj, faks a e-mail:
tel.: 03591 / 577 232 faks: 03591 / 577 202
e-mail: redaktion@serbske-nowiny.de
www.serbske-nowiny.de

Roznosowanski serwis 0160 / 90 92 04 51

ZAPÓSLANE

Počahuju so na dopis Fabiana Kaulfürsta w SN z dnja 26. oktobra pod rubriku „Zapóslane“ zwuraznja Trudla Kuringowa z Kanec sčchowace:

Wuboj awtoraj Hilza Nukowa a Manfred Laduš rečitaj wo „njewušnosći“ režisera Hauke Tescha abo zo „nima wutrubu a znajomosće wo serbskich a Domowinskih stawiznach“ abo samo prašenje na SLA, čehodla němskeho wuměškeho nawodu postaja.

1. Wěm, zo je SLA pytał za serbskim režiserom. Nažel je tón, kotrohóž je SLA měł za kmaneho a kiž by to tež zdokonał, wotprajił. To pak je jenož jedna stronka. Ta druga je hórša. Dokožl je Hauke Tesch Němc, njeměš serbski swjědźenski program wuhotowac. Jeli by tomu tak było, njaby někotrzykušli sobuskutkowacy programa směl na jěwišću stač, dokožl je němskeho pochada. Njeje tole znanjace? Hdze leži rozděl w tym, zo wupomajha w serbskich kataloch wosadach wukrajni duchowni polskeho abo lětiskeho pochada, dokožl sami wjace došć nimamy? Njeje to tež Boža mša, byrnjež swoje předrowanje serbsce wotčitali? Přerje sej, zo bychmy

wjace tajkich serbofilych Němcow abo druhich měli. Potom njebychmy so wo naš přichod boječ trjebali.

2. Twjerdži so, zo njeznaje režiser serbske stawizny. Manfred Laduš ma prawje, zo zaspěwachu dowěrnicy Domowiny na wuradźowanju wo nacistich wustawkach jako protest na hrožbu dobu w stawiznach Domowiny. Wón da zaspěwac tón napřečiny pol. „Domček mój rodny“, kiž mentalisce serbskeho luda wotpowědowaše. Tež tole słuša k znajomosćam serbskich stawiznow.

3. Kóždy ma swojski wid na zestačenje programa, štož pak njerjeka, zo da nam to prawo na kusatu ironiju. Wumšěšuju komentuje Hilza Nukowa scenu wo wozrodženju serbskich towarštwow we Weimarskim času: „Zo bychmy my přihladowarjo wjedeli, štó wóni su, njeseše spěwar/ka, w bježach so kolebajo, taflu z mjenom skupiny na jěwišću.“ Mj wobosibisce je runje tuta scena šla pod kožu.

Škoda, zo njejmajja so družu „młodši“ słowa, hewak nastanje začić, zo so jeničce „stari“ na za nich njezwučeny program hurta. Sama sych tež 58 lět člonka Domowiny a za mnje bě program njewjěšćel, ale sym duchownje wobohačena ze žurle šla. Posrědkowanje a skrutenje stawizniskeho wědomja džerži nas čerstwy.

„Stejišćo hači...“

(Dale ze strony 1)

Posudźowarjo ministerwa spytaja wobšěrnje potwjerdźić swoje wobmysljenja nastupajo nowodefinowane předmjety, na přikład § 3 (zděždženy serbski sydłenski rum), § 9 (wědomosć) abo § 11 (dwrěčne popisanje). K tym reka jich facit nimalo unisono: Namjetujemy, so noworjadowanja „dospólnje wzdac“. Runje tak njeznaju rozšěrjene rjadowanja wotrězkow 2 do 6 § 8 (rěč) přihłowanje ministerialnych.

Při wšej móžnej rozhorženosći pak čech Serbska rada najpřerjdy 7. nowembra wočakny. Přichodnu srjedu wotměwa so na přepřešenje hłowneho wuběrka Braniborskeho krajneho sejma zjawne slyšenje k naciskej noweho Serbskeho zakonja w Podstupimje. Radzičeljo so tuž na wuwjedženja tam wustupowacych fachowcow wobshahowje koncentruja. Składnosć, ze zastupjerjemi ministerstwa wo přiloze rěčeć, budze na poseženju Serbskeje rady w decembrje.

Prěslapjeny je zapóslanc Hoffmann, „zo da so Lěwica w jadrowym wobuhku swoje dotalneje politiky do znižnych kompromisow a wuhrožuje tuž swoje zdobyte připóznac w politice Serbam napřečo“. Hoffmann so boji, zo so w Braniborskej naležnosće Serbow zanjeha. „A to tolerowac njemožu.“

SPOMNJEČE

Awgust Lapšćich

Matoratar Awgust Lapšćich z Bukojny stwěše k založičelam Domowiny. 31. winowca 1962 wón w Stróže zemře. Serbski superintendent Gerhard Wirth a fararjej Richard Šoša a Kurt Zygus z Rakec a Wulchich Žadźarow jeho džensa před 50 lětami pochowachu. Awgust Lapšćich narodži so 1. měrca 1883 jako syn mulerja a čěkarka. Wón angažowaše so za serbstwo a bě 5. meje 1912 mjez sobuzaložičelami Serbskeho towarstwa za Wulke Žadary a wot 1921 jeho předsyda.

We Weimarskej republice bě wjesnjano-Šta Weimarskej, kotraž bu pak 1931 brunico-weje jany Werminghoff dla wotbagrowana. Wjese ležeše tam, hděž je nětko Hörnikčanski jězor. Hižo 1926 přesydlili so Lapšćichce swójba do Stróže a kupi sej tam ratarstwo. Awgust Lapšćich bě serbski braška a pješnjeje kwasne a dalše skladnosne basnje. W nacistiskim času bě do-wěrnik Domowiny. Po wójnje zasadži jeho sojwetska komandantura za wjesnjano-Šta Stróže. Wjele lět je wjesnjano-Šta skupinje přesydaril. Dr. Jan Čyž rysowawa jeho a dalšich serbskich holanow žywnje w njemžo. „Za wědnym hłobom“. ML